

Grenzen verleggen

Practoraat Versterken Leerproces
Jaarverslag 2025

Voorwoord

Inge Zweers

Ik kijk terug op een prachtig 2025 met verschillende hoogtepunten! Hoewel we zijn blijven werken aan stevige verbindingen, kunnen we 2025 met recht het jaar van grenzen verleggen noemen! In dit jaarverslag blikken we daarop terug: zowel binnen ons eigen ROC als tussen ROC van Twente en andere Nederlandse - en zelfs Noorse - (onderwijs)instellingen.

In ons team hebben we grenzen verlegd qua aantallen; we zijn inmiddels gegroeid naar een team van tien collega's! Anneloes ten Hagen nam na zeven jaar trouwe dienst als docent-onderzoeker afscheid. Linda Wiggers heeft het stokje van haar overgenomen voor het project Hack Je Les. Daarnaast mogen we Kelsey Stouten-Groot Roessink en Esther Toorneman verwelkomen in ons team. Zij starten in 2026 met respectievelijk onderzoek naar Versterken van de kwaliteit van de bpv en Co-regulerend leren.

Baanbrekend en krachten gebundeld

Binnen ons eigen ROC hebben we met het project Schoolwide Positive Behavior Support (PBS) de eerste plaats behaald bij de Team Innovatie Prijs. Waar PBS in het basisonderwijs al behoorlijk bekend is, verlegden wij met drie teams Dienstverlening niveau 2 de grens door PBS toe te passen in het mbo.

Verder hebben we het opleiden van nieuwe hackers en de organisatie van de interventie Hack Je Les officieel overgedragen aan de ROC Academie, terwijl wij vanuit practoraat Versterken Leerproces de resultaten blijven onderzoeken. We zijn gaan samenwerken met het Edulab in een professionele leergemeenschap (PLG) over scenario-based learning met virtual reality. En met verschillende nieuwe onderwijsteams hebben we een (door)start gemaakt met projecten over Co-regulerend leren en Versterken van de kwaliteit van de bpv. In de regio zijn we actief gaan samenwerken met Saxion en Graafschap College.

Versterken Leerproces goes international

In 2025 hebben we daarnaast letterlijk onze grenzen verlegd door naar het buitenland te gaan. Manon

presenteerde haar promotieonderzoek over student-docentrelaties op het tweejaarlijkse internationale congres EARLI in Oostenrijk. Bovendien organiseerden we met het practoraat Versterken Leerproces de eerste practoraats-studiereis ooit, waarmee we de verbinding tussen onderwijs, onderzoek en praktijk markeerden. Een echte teamprestatie waar ik enorm trots op ben. Het heeft de verbondenheid in ons eigen team vergroot!

Op naar 2026!

In 2026 gaan we deze versterkte band verder uitwerken door te investeren op de verbindingen tussen de verschillende onderzoeksprojecten in ons practoraat. Ondanks dat alle docent-onderzoekers actief zijn op hun eigen project en inhoudelijke thema, werken we allemaal aan veranderingen om de praktijk te verbeteren. We werken met innovaties die geheel of gedeeltelijk nieuw zijn voor de betrokkenen en die eerst moeten worden 'eigen' gemaakt.

Op dit onderliggende implementatieproces gaan we in 2026 steviger samenwerken. We passen de dingen die werken toe bij andere teams die in een vergelijkbare implementatiefase zitten. Ook investeren we bij nieuwe teams preventief steviger op de onderdelen die bij andere teams niet zo soepel liepen. Zo ontwikkelen we gezamenlijk kennis en kunde rondom het implementeren van innovaties in ROC van Twente en passen we dit toe bij nieuwe thema's die wij samen belangrijk vinden.

Inge Zweers

Practor Versterken Leerproces

Inhoud

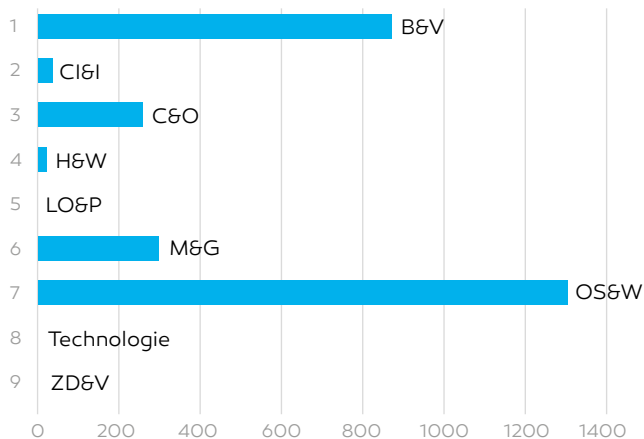
Practoraatsjaar 2025 in cijfers	4
Fases implementatieproces	5
 Onderzoekslijn 1: Veilig en positief schoolklimaat	
De student-docentrelatie onder de loep	6
Hack Je Les: Studenten weten heel goed wat beter kan	8
Positievare sfeer en minder gedragsproblemen? PBS!	10
Bouw & Afbouw: sturen op geluk en niet op resultaat	11
Opleidingen Dienstverlening: van puzzel naar prijs	12
 Onderzoekslijn 2: Toegeruste professionals	
Co-regulerend leren bij opleiding Onderwijsassistent	13
Versterken kwaliteit bpv	13
 Onderzoekslijn 3: Datagestuurd werken aan onderwijs	
Minder prestatiedruk, betere resultaten? Kies voor formatief handelen	14
Stuurgroep: het bevorderen van een onderzoekende houding	16
van docenten is ons grote doel	
Verbinden en grenzen verleggen	18

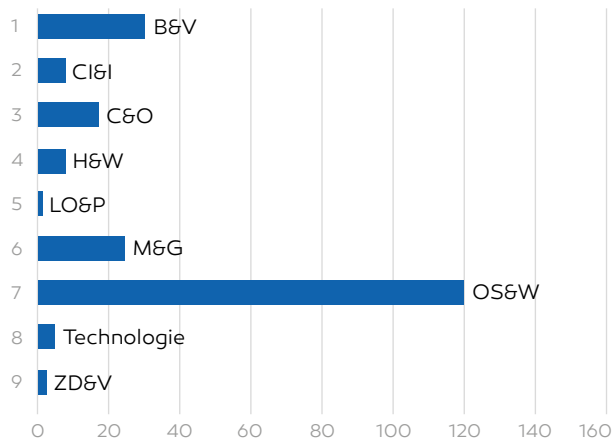
Practoraatsjaar 2025 in cijfers

Cijfers per college

Studenten betrokken bij practoraatsprojecten

Docenten betrokken bij practoraatsprojecten

Betrokken studenten

2.755

ROC van Twente

240

Andere mbo-instellingen

Betrokken medewerkers

220

ROC van Twente

15

Andere mbo-instellingen

25

Praktijk-opleiders

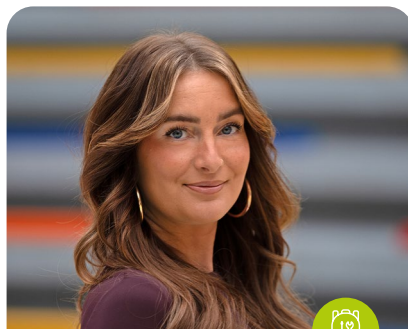

Teamuitbreiding: drie nieuwe collega's

Linda

- Hack Je Les
- Onderzoekslijn 1 Veilig en positief schoolklimaat

Kelsey

- Versterken kwaliteit bpv
- Onderzoekslijn 2 Toegeruste professionals

Esther

- Co-regulerend leren bij opleiding
- Onderwijsassistent
- Onderzoekslijn 2 Toegeruste professionals

Fases implementatieproces

Binnen ROC van Twente zijn we voortdurend bezig met het innoveren en verbeteren van ons onderwijs. Soms gaat het om een grote vernieuwing, zoals het inzetten van PBS door meerdere teams op verschillende locaties. Op andere momenten gaat het om iets kleins, zoals een docent die zes weken lang bewust investeert in de relatie met een specifieke student om te zien of dat effect heeft. Ook dát is innoveren.

Al dit soort innovaties zijn geheel of gedeeltelijk nieuw voor de betrokkenen en moeten eerst worden eigen gemaakt of geïmplementeerd. Implementatie omvat alle activiteiten die ervoor zorgen dat de innovatie een plaats krijgt binnen het beroepsmatig handelen en/of het functioneren van de organisatie. Een goed geïmplementeerde innovatie is onderdeel geworden van het dagelijks denken en doen van de betrokkenen. Voordat het zo ver is, worden grofweg drie fasen doorlopen:

Dit laat zien dat implementatie geen eenmalige activiteit is, maar een continu proces van zorgvuldige organisatorische, personele en materiële aanpassingen onder stevige leiding gedurende een langere periode. Gemiddeld ongeveer vier jaar. En omdat alle docent-onderzoekers met dit onderliggende implementatieproces te maken hebben in hun projecten, gaan we hier binnen het practoraat indringender op samenwerken. Zo ontwikkelen we gezamenlijk kennis en kunde rondom het implementeren van innovaties in ons ROC van Twente.

De student-docentrelatie onder de loep

Manon Toonen
mtoonens@rocvantwente.nl

Veel docenten in het mbo zeggen dat de band tussen student en docent belangrijk is. Ook docenten op ROC van Twente ervaren dat. Maar is het ook daadwerkelijk zo? Het is namelijk wel onderzocht in het basis- en voortgezet onderwijs, maar niet specifiek op het mbo. Daarom onderzoekt Manon Toonen de student-docentrelatie sinds 2021.

De eerste onderzoeksvraag in het promotieonderzoek van Manon gaat over hoe je de individuele student-docentrelatie in het mbo kunt meten. Daarna kijkt ze naar de samenhang tussen student-docentrelatie en uitkomsten bij studenten en docenten. Aankomende tijd gaat Manon aan de slag met een interventiestudie in de vorm van een scholing voor docenten die een complexe relatie met enkele studenten ervaren.

Welke impact is gemaakt?

- De vorig jaar opgehaalde data voor de eerste onderzoeksvraag is in 2025 verwerkt in een wetenschappelijk artikel. Dit artikel gaat over de SPARTS (Student Perception of Affective Relationship with Teacher Scale), een vragenlijst om de relatie vanuit het studentperspectief te meten. Het wordt het eerste artikel (van twee) over de opbrengsten vanuit de eerste onderzoeksvraag. Verder zijn de dataverzamelingen van de tweede onderzoeksvraag (welke samenhang is er tussen de student-docentrelatie en gedrag, motivatie en welzijn van studenten en welzijn en burnout-signalen van docenten?) afgerond.
- Op diverse platforms heeft Manon al resultaten van haar promotieonderzoek gedeeld. Zo heeft ze een mbo-talk gedaan bij het Consortium voor Innovatie (CVI) en een posterpresentatie op het congres van The European Association for Research on Learning and Instruction (EARLI) in Graz, Oostenrijk. Ook gaf ze een workshop op het Kennisfestival van ROC van Twente en een symposium op het jaarlijkse congres voor de Vereniging van Nederlandse Ontwikkelings-Psychologie (VNOP-CAS Research Days).

Photo voice

In twee klassen is gevraagd of studenten in een foto kunnen vangen hoe een goede relatie met een docent en/of BPV-begeleider er eigenlijk uitziet. 23 studenten stuurden iets in, waarna in groepjes werd gekeken welke foto de beste weergave had. Opvallend: veel foto's waren van informele momenten, bijvoorbeeld koffiedrinken of een sigaret roken. Niet heel gezond, maar studenten geven aan dat dit soort momenten ideaal zijn om de band te versterken met een docent en/of BPV-begeleider. Het geeft ze het gevoel dat er hierdoor meer ruimte is om bij die docent dingen te vragen of hun grenzen aan te geven.

De cijfers van 2025

352

ROC van Twente studenten uit drie colleges (M&G, H&W en OS&W).

240

Studenten van vijf andere mbo-instellingen (Talland, Summa, Mondriaan, Deltion en Yuverta).

De Noorse les over investeren in relatie

Tijdens onze studiereis naar Noorwegen viel één ding steeds op: de relatie tussen student en docent neemt een prominente plaats in. Niet alleen in de klas, maar als onderdeel van de visie én het beleid. Terwijl wij in Nederland vaak druk zijn met resultaten, investeren zij bewust in een goede band tussen 'students and staff'. Een les die ons veel kan brengen!

Wil jij ook meedoen of ben je nieuwsgierig naar dit project? Bekijk [deze pagina](#) voor meer informatie of scan de QR code hiernaast.

Hack Je Les: Studenten weten heel goed wat beter kan

Linda Wiggers
lwiggers@rocvantwente.nl

Hoe betrek je studenten actief bij het verbeteren van het onderwijs? Een methode die zich ondertussen meer dan bewezen heeft binnen ROC van Twente is Hack Je Les. In totaal hebben al zo'n zes teams de methode ingezet, omdat ze vastliepen in hun pogingen om studenten actief te betrekken. En onderzoek laat zien dat een hoge mate van studentbetrokkenheid cruciaal is voor betere leerresultaten en minder uitval. Studenten hebben wél ideeën, maar delen die zelden met docenten of het management. Met Hack Je Les lukt dit wel!

Hack Je Les is een frisse, interactieve methode waarbij 'spontaan' een lesuur stilgelegd wordt om met studenten in gesprek te gaan. Studenten krijgen de vraag: "Als jij je opleiding mocht inrichten, hoe zou je dat doen?" Samen met twee 'hackers' inventariseren ze verbeterpunten, kiezen prioriteiten en maken concrete actieplannen. Deze plannen worden niet in een la gelegd, maar vormen de basis voor echte verandering: onder begeleiding van hun SLB'er werken de studenten hieraan, terwijl docenten en managers de overige punten gebruiken om het onderwijs structureel te verbeteren.

De resultaten

- Sinds dit schooljaar ligt de volledige planning en begeleiding van de hacks bij de ROC Academie. Alle actieplannen worden in een Teams-omgeving gezet. Daardoor is alle data beschikbaar in een compleet overzicht.
- In september is een enthousiaste groep van zeven nieuwe hackers getraind. Zij gaan de komende periode aan de slag in gecoachte hacks. Daarnaast zijn er drie nieuwe teams gestart met een kennismakingstraject.
- Om SLB-ers te ondersteunen, is er een SLB-lessenserie van zes lessen ontwikkeld. De lessen helpen bij het opvolgen van actieplannen en het begeleiden van studenten. Zo vergroten we de kans dat plannen daadwerkelijk worden uitgevoerd. Als plannen niet uitvoerbaar blijken, voelen studenten zich alsnog beter betrokken en gehoord.

Noorse Hack

Tijdens onze studiereis naar Noorwegen hebben we hacks gedaan op twee scholen in Oslo. Leuk om te zien hoe actief de studenten daar meewerkten! De methode blijkt dus internationaal inzetbaar. Studenten en docenten waren enthousiast over de methode en de opbrengst.

Scan de QR code om het blogbericht van Linda over Oslo te lezen.

Quote student Oslo:

"Nu praten we over onderwerpen waar we normaal niet zo snel over praten, terwijl het eigenlijk wel belangrijk is om over na te denken."

De cijfers van 2025

48

Van januari tot juli 2025 zijn 48 hacks uitgevoerd binnen 6 onderwijsteams.

20

ROC van Twente heeft nu 20 getrainde hackers en 7 hackers in opleiding.

3

Drie nieuwe onderwijsteams zijn gestart met een kennismakingstraject.

Student over Hack Je Les

"Tijdens de hack mochten we over alles onze mening geven en mochten we zelf nadenken over wat we echt graag willen veranderen en hoe we daar mee bezig kunnen."

Docent over Hack Je Les

"Prachtig om te horen dat de studenten zo duidelijk aan kunnen geven wat ze willen veranderen. En met behulp van de hackers ook echt tot een plan komen om het op te pakken."

Hacker over Hack Je Les

"Tijdens de terugkoppeling van de hack aan een docent, ging deze meteen op zoek naar informatie over de mogelijkheden om binnen de opleiding een keuzedeel Duits of Engels aan te bieden. Dit hadden studenten in het actieplan opgenomen. Dat is mooi om te zien!"

Implementatieproces Hack Je Les

Dit ROC-brede project overstijgt teams en colleges. Verschillende teams zitten in verschillende fasen in het implementatieproces.

Adoptie

Invoering

Borging

Positievere sfeer en minder gedragsproblemen? PBS!

Hoe krijgen we studenten in de juiste leer- en beroepshouding? Een vraag die regelmatig speelt bij onderwijsteams. Ook de teams Dienstverlening en Bouw & Afbouw van ROC van Twente werken met studenten die soms lastig te begeleiden zijn en zoeken handvatten om deze uitdaging aan te gaan. Schoolwide Positive Behaviour Support (PBS) is een methode waarbij positief gedrag in de klas wordt gestimuleerd, zodat studenten zo goed mogelijk tot leren komen en er minder gedragsproblemen optreden. In het basisonderwijs zijn er positieve resultaten. Vandaar dat beide teams met deze interventie zijn gestart, ondersteund met onderzoek door het proctoraat.

PBS is een aanpak om gedrag op school systematisch te verbeteren. Het combineert drie zaken:

1. Schoolbreed en preventief werken met technieken die gewenst gedrag stimuleren.
2. Signaleren en registreren van ongewenst gedrag.
3. Gerichte interventies inzetten voor studenten die extra ondersteuning nodig hebben.
4. Door daarnaast samen te werken met ouders en ketenpartners ontstaat een klimaat waarin sociaal gedrag wordt bevorderd en gedragsproblemen zoveel mogelijk worden voorkomen.

TFI: richting een volledige implementatie

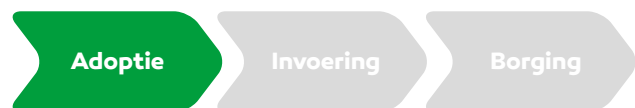
De TFI is een meetinstrument dat inzicht geeft in de mate waarin PBS binnen de teams is geïmplementeerd. Terwijl Bouw & Afbouw net is gestart, is op alle drie de locaties van de opleidingen Dienstverlening een duidelijke vooruitgang zichtbaar, wat aangeeft dat steeds meer elementen van PBS zijn ingevoerd en structureel worden toegepast.

Het doel voor komend schooljaar is om met alle teams Dienstverlening een implementatiescore van minimaal 70% te behalen en, waar mogelijk, zelfs 80%. Een score van 70% duidt op een effectieve implementatie van PBS; bij 80% wordt gesproken van volledige implementatie.

Implementatieproces teams Dienstverlening niveau 2

Implementatieproces team Bouw & Afbouw

Mate van implementatie van PBS in de opleidingsteams

2023	Dienstverlening breed 20%			
2024	Hengelo 43%	Enschede 50%	Almelo 30%	
2025	Hengelo 67%	Enschede 73%	Almelo 60%	Bouw en afbouw breed 10%

Bouw & Afbouw: sturen op geluk en niet op resultaat

Teammanager Benno Hermelink vertelt over de aanleiding bij Bouw & Afbouw: “We hebben als team allerlei workshops en teamtrainingen gedaan, maar toch miste ik iets. De rode lijn ontbrak. Na een gesprek met Inge raakte ik steeds enthousiaster over PBS. Het welzijn van het team en de studenten is hierin namelijk de basis. En ik stuur graag op geluk en niet op resultaat.”

Docenten André Dijsselhof en Daniël Nijman zijn ook aangeschoven. André: “De BBL-opleidingen bij Bouw & Afbouw kenden veel verloop en een hoog percentage voortijdige schoolverlaters. BBL-studenten zijn altijd een bijzondere doelgroep, omdat ze maar één dag in de week op school zijn.” Daarnaast steeg de werkdruk en daalde het werkplezier bij het team. “Als ik terugkijk, werkten we allemaal wel heel erg op ons eigen eilandje. We keken niet naar het ‘wij’”, zegt Daniël.

Iedereen doet mee

Vanaf het begin hebben de ambassadeurs (naast André en Daniël, ook Loes Brummelhuis en Bjorn de Boer) veel energie gestoken in het meenemen van het team. “Nadat het team de aanpak voor de zomer had omarmd, hebben we als team geformuleerd waar we voor staan. Zoals op tijd komen, respect hebben voor elkaar, etc. En ook nieuwe collega’s nemen we direct mee in de aanpak. Dat begint al bij de sollicitatiegesprekken, want PBS moet wel bij je passen. Daarnaast delen we onze successen in onze bijpraatmail en zit iedereen in één van de vier PBS-werkgroepen. Dus je bent altijd betrokken,” vertelt Daniël.

Positief en duidelijk

In september begon het team met het toepassen van PBS in de lessen. Zoals het aanbieden van een kop koffie aan studenten voor aanvang van de eerste les in de ochtend en delen van ‘huisregels’ op posters in het gebouw. André: “We maken vanaf het begin duidelijk wat we van een student verwachten. Op een positieve manier. En dat verhaal is op alle locaties hetzelfde. Je merkt dat studenten die duidelijkheid waarderen. Het gonst.”

Je hoort steeds minder: jouw studenten. En vaker: onze studenten.

Het team groeit

Ondanks dat het team nog niet zo lang met PBS werkt, merken ze toch al verschil. “De kracht van PBS is dat studenten én docenten gezien worden. Het is een langdurig proces, een cultuuromslag, maar we bespreken eigenlijk alles al met elkaar,” aldus Daniël. “Niet alleen de ambassadeurs, maar ook steeds meer vanuit het team. Iedereen voelt zich verantwoordelijk en pakt taken op. En dat zien we op al onze vier locaties. We hebben een fantastisch team, dat open staat voor verandering. Onze teambuilding is beter geworden.” Benno merkt op dat de positieve ‘vibe’ ook effect heeft op andere teams. “Andere teams krijgen het mee, bijvoorbeeld aan de koffietafel. Het maakt ze nieuwsgierig,” ziet hij. “Steeds meer van een eiland, naar een ‘WIJ-land’,” sluit Daniël af.

Wil jij ook meedoen of ben je nieuwsgierig naar dit project? Mail dan naar docent-onderzoeker [Naomi Roelofs](#) voor meer informatie.

Opleidingen Dienstverlening: van puzzel naar prijs

Om de studenten van de opleidingen Dienstverlening niveau 2 (Helpende zorg en welzijn, Medewerker sport en recreatie en Medewerker facilitaire dienstverlening) beter tot leren te laten komen, zijn de docenten vanaf 2023 PBS gaan invoeren.

Op 16 januari 2025 vond een studiedag plaats voor de drie teams Dienstverlening. Er werd samen in de spiegel gekeken. In hoeverre lukt het docenten om de PBS-elementen in de les te laten zien. Per puzzelstuk (zie afbeelding) werd een oefening gedaan, waarmee docenten zichzelf beoordeelden met een groene, oranje of rode sticker over het toepassen in de lessen. Hiermee werd belangrijke data opgehaald en werd duidelijk aan welke elementen gewerkt moest worden in de drie teams om PBS nog beter te implementeren.

Winnaar Team Innovatie Prijs

In 2025 zijn de teams Dienstverlening winnaar geworden van de team innovatie prijs (TIP) 2025 met het project PBS. De jury prijst de professionaliteit waarmee we zelfreflectie aanpakken. En ook de tijd die is gestoken in het creëren van draagvlak voor het project. Want alleen als het hele team meewerkt aan het veranderen van eigen gedrag, kunnen studenten hiervan profiteren door hogere scoringskansen en minder uitval.

Met het prijzengeld van de TIP wordt een handboek PBS geschreven. Het handboek kan worden gebruikt door nieuwe collega's, zodat zij bekend raken met PBS binnen de opleidingen Dienstverlening. Daarnaast is het ook geschikt voor andere teams die interesse hebben in PBS, binnen ROC van Twente of andere scholen.

Wil jij ook meedoen of ben je nieuwsgierig naar dit project? Mail dan naar docent-onderzoeker [Anouk Braakhuis](#) voor meer informatie.

Co-regulerend leren bij opleiding Onderwijsassistent

Bij ROC van Twente willen we onze studenten strategieën aanleren om hun studie, werk en leven goed te organiseren. Zo zijn ze succesvoller tijdens hun studie, maar ook in hun werkende leven daarna. Deze strategieën zijn voortdurend in ontwikkeling en versterk je samen met anderen. Daarom noemen we dit ook wel co-regulerend leren.

De opleiding Onderwijsassistent heeft zelf een werkwijze ontwikkeld om co-regulerend leren toe te passen. In 2026 geven we deze ontwikkeling een extra impuls met praktijkonderzoek naar het implementeren van co-regulerend leren in de opleiding Onderwijsassistent.

Versterken kwaliteit bpv

Onze studenten leren 20% tot 70% van hun opleiding in de beroepspraktijk – tijdens bpv. We hebben echter weinig zicht op hoe het leren in die beroepspraktijk werkelijk gaat. Evaluatievragenlijsten achteraf worden slechts mondjesmaat ingevuld en de rapporten van deze vragenlijsten volgen pas als het volgende cohort studenten alweer met hun bpv gestart is.

In dit project brengen de ICT- en bakkersopleidingen in kaart hoe studenten, praktijkopleiders én bpv-docenten de bpv en de onderlinge samenwerking ervaren. De onderwijsteams bekijken de resultaten en zetten deze tijdens de bpv om in gerichte verbeteracties.

Ben je nieuwsgierig naar één van deze projecten? Mail [Esther Toorneman](#) voor meer informatie over Co-regulerend leren bij de opleiding Onderwijsassistent en [Kelsey Stouten - Groot Roessink](#) voor Versterken kwaliteit bpv.

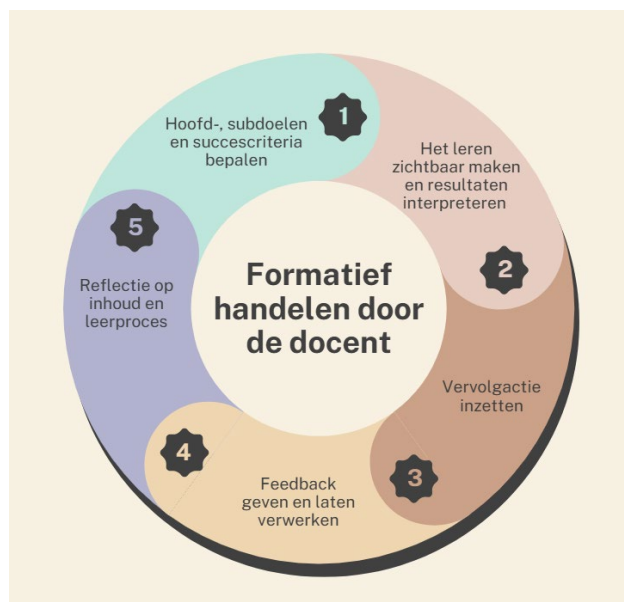
Minder prestatiedruk, betere resultaten? Kies voor formatief handelen

Marloes Meijers-Holties
mmeijers@rocvantwente.nl

Reden voor het starten met het project formatief handelen was een verhoogde uitval, minder motivatie en zelfregulatie bij studenten. Hierdoor oriënteerden de teams Sport en Bewegen niveau 3 en 4 zich in 2020 eerst op gepersonaliseerd onderwijs (GPO) en later op formatief handelen als een passende innovatie voor het verbeteren van motivatie en zelfregulatie.

In het onderwijs ligt veel nadruk op het toetsen met cijfers. Veel studenten ervaren hierdoor prestatiedruk en zijn meer gefocust op cijfers in plaats van het leren zelf. Formatief handelen is een didactische aanpak waarbij docenten regelmatig, zonder cijfers te geven, testen waar studenten staan in hun leerproces en hun aanpak in de les daarop aanpassen. Doelen hierbij zijn: een hogere motivatie, meer zelfregulatie en een beter begrip van de lesstof.

opgericht met vertegenwoordigers uit alle richtingen van de opleiding waar ook de managers onderwijs bij betrokken zijn. Deze groep bezit expertise, ontwikkelt materialen, vergroot de zichtbaarheid en biedt ondersteuning aan collega's op het gebied van formatief handelen. Het team heeft de afgelopen jaren lessen ontwikkeld om formatief te handelen in de klas. In samenwerking met het proctoraat kijken we naar de implementatie en de borging van de methode. Het ontwikkelde meetinstrument gaat helpen bij het verbeteren en verduurzamen van formatief handelen in het onderwijs.

Van scholing naar ontwikkeling lessen

De teams Sport en Bewegen zijn begonnen met scholingen in formatief handelen en het ontwikkelen van een handboek met verschillende formatieve werkvormen. Daarnaast is er een projectgroep

Resultaten

Na de start van het onderzoek in het schooljaar 2024-2025 is afgelopen jaar gekeken naar het verloop van de implementatie bij de teams. Dit is gedaan door middel van vragenlijsten en lesobservaties met interviews na afloop. Op basis hiervan is er:

- Een advies geschreven voor de projectgroep om formatief handelen nog beter te implementeren.
- Een infographic gemaakt met de belangrijkste conclusies, verbeterpunten en succescriteria.
- Een intranetpagina gedeeld binnen ROC van Twente met informatie over formatief handelen.
- Twee keer een workshop formatief handelen gegeven tijdens het kennisfestival.
- Een meetinstrument ontworpen om de mate van implementatie van formatief handelen te meten.
- Een begin gemaakt met data-analyse om te kijken of er effecten van formatief handelen zichtbaar zijn (intrinsieke motivatie, zelfregulatie, voortijdig schoolverlaten/uitval).

Wensen van docenten:

“De studenten in hun kracht zetten en helpen meer de regie te nemen in hun eigen loopbaan.”

“Beter inzichtelijk krijgen waar de student staat en hierop gericht de inhoud van de les aan kunnen passen.”

Wat docenten in de les doen:

“Door checks te doen tijdens de les controleer ik of de stof beklijft. Als dat wel zo is, dan kan ik door. Maar als dat niet zo is, dan moet ik uit een ander vaatje tappen.”

**Ben je nieuwsgierig naar dit project?
Of werk je in je eigen team ook met
Formatief Handelen en wil je van elkaar
leren? Mail dan naar docent-onderzoeker
[Marloes Meijers-Holties](#).**

Project in cijfers

Deelnemende docenten

14 Niveau 3

23 Niveau 4
onderbouw

17 Niveau 4
bovenbouw

Methoden

Enquête

Lesobservaties

Interviews

Niveau 3

14

3

3

Niveau 4
onderbouw

22

4

4

Niveau 4
bovenbouw

15

5

5

Totaal

51

12

12

Implementatieproces teams Sport & Beweging

Adoptie

Invoering

Borging

Stuurgroep: het bevorderen van een onderzoekende houding van docenten is ons grote doel

“Leren is onze core business en daarom is het practoraat Versterken Leerproces cruciaal voor ROC van Twente,” zo begint Fokke Veenstra, directeur van het College voor Onderwijs, Sport & Welzijn het gesprek. Sinds twee jaar vormt hij samen met Erik Koldewijn, directeur van het College voor Hospitality & Wellness, de stuurgroep van het practoraat. “Als kennisinstelling denken we natuurlijk na over hoe jongeren leren en hoe leerprocessen verlopen, zowel vanuit het perspectief van de student, als van onze medewerkers. Daarom wilde ik dit heel graag doen. Ik vind het belangrijk, hoe we dat vormgeven,” vertelt Fokke.

Fokke Veenstra

Erik zit al negen jaar in de stuurgroep. Op de vraag wat een team merkt van het practoraat, gaat hij in: “Als mbo zijn we vaak van de pragmatisch korte klap. Wat is er binnen nu en twee maanden merkbaar? En dat geldt hier natuurlijk niet voor. De impact van een practoraat is veel meer iets van de langere termijn. Het bevordert het kritisch denkvermogen, zodat steeds meer bewuste keuzes worden gemaakt in het pedagogisch handelen.” Dat is voor Erik ook het grote doel van het practoraat. “We bevorderen een onderzoekende houding van docenten. Daarom is het mooi dat we nu actief zijn bij alle colleges binnen ROC van Twente. En denk daarbij groot, maar doe klein. Ons doel is niet om de Nobelprijs voor het mbo te winnen.”

Een bult energie

Dat het practoraat ondertussen actief is in de hele organisatie, was ook goed te zien tijdens de studiereis naar Oslo. “Natuurlijk ga je naar Oslo om kennis op te halen en ook te brengen, maar de grootste opbrengst was de onderlinge uitwisseling. Van ideeën, gedachtes en ervaringen. Op alle niveaus en vanuit alle colleges. We hadden een bult energie met elkaar. Dat was echt gaaf om te zien,” zegt Fokke enthousiast.

Meer en meer studenten hebben profijt

Door de groei van het practoraat merken steeds meer studenten er iets van in het onderwijs. Erik: “Er zijn ondertussen al een heleboel studenten die betrokken zijn bij concrete interventies, bijvoorbeeld met SWPBS. Of door onderzoek bij allerlei zaken rondom taal. Daar is bijvoorbeeld iets uitgekomen als ‘Woord van de week’. En ik denk dat studenten van het onderzoek van Linda Wiggers veel merken, dat gaat over samen met studenten de opleiding verbeteren (red: Hack Je Les). Hoe voer je nou gesprekken met studenten over

Erik Koldewijn

wat zij vinden van de opleiding? Dat gaat een stap verder dan de Job-monitor. Zo worden steeds meer onderwijsprocessen verrijkt.”

Vooroordelen verdwenen

Tijdens het gesprek is goed te merken dat beide enthousiast zijn over het practoraat. “Ik had nogal vooroordelen over het doen van onderzoek. Dat het vaak traag is bijvoorbeeld. Het leuke is, dat wij allerlei vormen van onderzoek doen die leiden tot heel praktisch gerichte interventies,” vertelt Erik. “Maar ik heb ook veel meer inzicht gekregen in het effect van een uitgebreid promotietraject, zoals dat van Manon Toonen naar student-docentrelaties.” Ook dat kun je wel degelijk gebruiken op mbo-niveau. Al met al kun je met een practoraat een goede kwalitatieve bijdrage leveren aan je onderwijs. Ons practoraat sluit bijvoorbeeld heel goed aan op het nieuwe referentiewaarden-model.”

Implementatie kost tijd

“De organisatie heeft aan ambitie geen gebrek. Maar iets goed doen, kost tijd. Dat betekent bewuste keuzes maken in wat wel en niet,” vertelt Erik. “Soms moet de omgeving even wachten, want het is niet driemaal daags na de maaltijd innemen met een grote slok water en na tien dagen is de patiënt hersteld. Soms duurt het wat langer. En zorg dat je eerst een goed beeld krijgt van de impact van een interventie. Je moet oppassen dat je niet interventie op interventie

stapelt.” De stuurgroep merkt dat ze in het verleden meer sturing moesten geven en nu vaker bevraagd worden.

Successen

Succesvolle voorbeelden zijn er volop. Fokke “Voor mij is SWPBS bij drie teams Dienstverlening niveau 2 er zo één. Met begeleiding van een docent-onderzoeker zijn deze teams in Almelo, Hengelo en Enschede veel meer onderling gaan samenwerken. Dat ging met vallen en opstaan af en toe, maar dat hoort erbij. Het team won er afgelopen jaar de Team Innovatie Prijs mee binnen ROC van Twente.” Erik verwacht veel van het project Formatief handelen bij Sport en Bewegen niveau 3 en 4. “Het idee daarvan is dat studenten beoordeeld worden op basis van groei in plaats van cijfers. Daarmee wordt gesleuteld aan fundamentele processen. Daar gaat echt iets moois uit komen.”

En de toekomst?

Fokke: “Ik vind het interessant hoe technologie en AI-invloed gaan hebben op onze programma’s en op het leren van jonge breinen. Die ontwikkelingen gaan zo snel. Daar is voor het practoraat nog genoeg te ontdekken.” Erik zou het mooi vinden als het practoraat de acties, resultaten en effecten in de toekomst nog meer gaat delen. “Zodat mensen nieuwsgierig worden. Ook richting studenten. Dan krijg je nog meer een community-beweging om je eigen organisatie heen. Ja, dat dat zou ik mooi vinden.”

Verbinden en grenzen verleggen

Het leerproces van al onze studenten versterken? Dat kunnen we natuurlijk enkel en alleen in verbinding met de opleidingen, de colleges en de diensten - met ons hele ROC! Om ervoor te zorgen dat onze studenten zich goed kunnen ontwikkelen en voorbereid zijn op vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en een snel veranderende maatschappij, werken we dan ook samen met verschillende opleidingen. We ondersteunen de professionalisering in de teams door onderzoek te doen naar het implementatieproces én de resultaten van de door hun gekozen onderwijsinnovatie. Wanneer een interventie succesvol blijkt binnen het ene team, passen we dit weer toe in een ander team dat met hetzelfde vraagstuk worstelt. Ook werken we in sommige projecten met verschillende teams samen aan één en hetzelfde vraagstuk. Door werkzame onderwijsinnovaties onder te brengen bij de ROC Academie, kunnen ook andere teams ermee aan de slag. Zo verbeteren we het onderwijs op een duurzame en effectieve manier.

22 collega's met verschillende rollen en functies, uit zes verschillende colleges en één dienst. Zij kregen allemaal de kans om te leren van internationale voorbeelden, om samen te reflecteren op ons vak en om nieuwe inzichten op te doen die ons helpen het leerproces van onze studenten te versterken.

Van lessen hacken tot ontmoeting met Noorse studentenraad

De groep bezocht het Norwegian Center for Child Behavioural Development en vier scholen, van basisschool tot mbo. Iedere dag stond in het teken van een ander onderwijsniveau. 'Hoe is het Noorse onderwijsstelsel ingericht? En hoe passen zij interventies toe die wij ook uitvoeren en onderzoeken, zoals SchoolWide Positive Behaviour Support?' waren vragen die centraal stonden. De reis draaide om halen én brengen. Zo 'hackten' onze collega's twee Noorse klassen, waarbij studenten actief meedachten over hoe hun onderwijs beter kan. Ook werd volop kennis uitgewisseld met Noorse docenten én studenten over onder andere studentenparticipatie en het gebruik van data in het leerproces. Gezamenlijk leren stond centraal en dit werd vastgelegd in leerdoelen.

Letterlijk grenzen verleggen met de eerste practoraats-studiereis ooit

Daarnaast hebben we in 2025 letterlijk onze grenzen verlegd - en wel naar Oslo, Noorwegen. We organiseerden met practoraat Versterken Leerproces niet alleen de eerste practoraats-studiereis ooit, waarmee we de verbinding tussen onderwijs, onderzoek en praktijk markeerden. We wisten ook een divers gezelschap collega's met elkaar te verbinden:

Blogs van de collega's op Inspiratieplatform Oog voor Onderzoek

Inge Zweers | Een fantastische studiereis met Hollandse hutspot en een souvenir voor thuis!

Linda | Van Hengelo tot Oslo, studenten lijken overal op elkaar!

Inge Zweers | Een fantastische studiereis met Noorse Kjøttkaker en presentjes uit Nederland

Marloes en Anika | Hoe stimuleer je betrokkenheid van studenten bij je opleiding?

“Wat begon als een idee, groeide uit tot de allereerste practoraatsreis vol verbinding, ideeën én gezelligheid met 22 ambassadeurs. Daar ben ik enorm trots op!”

Inge Zweers

“Tijdens zo’n reis leer je niet alleen veel van onze internationale collega’s, maar ook van elkaar. Het is zo waardevol om uit je dagelijkse routine te stappen en ruimte te maken voor inspiratie en reflectie.”

Fokke Veenstra

Het afgelopen jaar werkten we samen en legden we verbindingen

Ook buiten ROC van Twente werken we samen met (onderwijs)partners voor kennisuitwisseling en krachtenbundeling. Samen bouwen we aan een toekomst waar iedere student zich goed kan ontwikkelen.

**Wil jij je medewerkersstage
bij ons practoraat lopen?
Stuur een mail naar Inge
Zweers!**

Meer weten?

Practor Inge Zweers (izweers@rocvantwente.nl)
Docent-onderzoeker Anouk Braakhuis
Docent-onderzoeker Manon Toonen
Docent-onderzoeker Marloes Meijers-Holties
Docent-onderzoeker Naomi Roelofs
Docent-onderzoeker Kelsey Stouten-Groot Roessink
Docent-onderzoeker Esther Toorneman
Docent-onderzoeker Linda Wiggers
Expert Co-regulerend leren Anika Embrechts

Ondersteuning:

Beleidsadviseur Onderwijs & Kwaliteit Wouter Vollenbroek
Communicatieadviseur Elze Roes
Communicatieadviseur Ronny Veldhuis
Adviseur Mens & Organisatie Jacqueline Paus
Managementassistent Michon Hesselink

[Website practoraat Versterken Leerproces](#)

[LinkedIn practoraten ROC van Twente](#)

rocvantwente.nl